

Ιστορικό Αναγνωστικό Παράρτημα

Ο αγωνιστής Γιάννης Σταθάς Συλλογή Εθνικού Ιστορικού Μουσείου

Ο αρματολός από το Βάλτο Αιτωλοακαρνανίας Γιάννης Σταθάς (1758 Οθωμανική Αυτοκρατορία - 1812 Αμφιλοχία), ήταν γιος και διάδοχος στην ανδρεία του περίφημου αρματολού Γερο-Δήμου Σταθά και έδρασε κατά την προεπαναστατική περίοδο. Στα τέλη του 18ου αιώνα, πολέμησε με τον Ευθύμιο Βλαχάβα στα Χάσια και στον Όλυμπο, ενώ κατά τη διάρκεια του Ρωσοτουρκικού πολέμου (1806-1807), ενίσχυσε τα ρωσικά στρατεύματα με άλλους αρματολούς. Μετά την ανακωχή του 1807, οι περισσότεροι από τους αρματολούς της περιοχής, συγκεντρώθηκαν στη απρόσβλητη στα τουρκικά στρατεύματα Σκιάθο. Ανάμεσα τους βρίσκονταν και οι οπλαρχηγοί του Ολύμπου Βλαχάβας, Νικοτσάρας, Τσαχίλας και Μπιζώτης, που αντιμετώπιζαν όλοι την ειδικητική οργή του Αλή Πασά Τεπελενλή.

Σε διάστημα λίγων εβδομάδων στη Σκιάθο, ο Σταθάς οργάνωσε έναν καταδρομικό στολίσκο από 70 πλοιάρια, βαμμένα κατάμαυρα και με ονόματα σχετικά με τις περιοχές των καπετάνιων τους – Ρούμελη, Όλυμπος, Μοριάς, Άσπρη Θάλασσα, Βάλτος, Μαύρο Καράβι, Κασσάνδρα κ.α.), συνεχίζοντας έτσι επιδρομές κατά των Τούρκων από τη θάλασσα. Το γενικό πρόσταγμα είχε ο ίδιος, εξαιτίας της πρωθύστερης θητείας του στον ρωσικό στόλο, με υπαρχηγό τον Νικοτσάρα, ενώ επικεφαλής της μοίρας του Μοριά ήταν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης που έχοντας γλιτώσει και ο ίδιος από τις σφαγές των Τούρκων στον Μοριά, συμμετείχε στη συνάντηση των αρματολών στο νησί.

Ο Σταθάς, αντί να υψώσει στα «Μαύρα καράβια» που κυβερνούσε τη Ρωσική σημαία, όπως συνήθιζαν οι Έλληνες επαναστάτες την εποχή εκείνη για προστασία, ύψωσε μια αυτοσχέδια Ελληνική - ένα γαλάζιο πανί με έναν λευκό σταυρό στο κέντρο. Η σημαία αυτή, προγενέστερη πολλών άλλων που εμφανίστηκαν στη συνέχεια, θεωρείται η, πρώτη, ίσως, ελληνική επαναστατική σημαία.

Οι επαναστάτες του 1807, μετά τη διάλυσή τους από τους Τούρκους με την υπόσχεση αμνηστίας, φονεύθηκαν σχεδόν όλοι μέσα στην επόμενη τριετία. Μεταξύ αυτών και ο